

Trafiknämndens miljöhandlingsplan 2015

stockholm.se

Stadens miljöprogram 2012-2015

Den 30 januari antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram att gälla för perioden 2012-2015. Miljöprogrammet är ett kommunövergripande styrdokument. Målen i programmet är styrande för staden som helhet och vägledande för den enskilda nämnden och styrelsen. Programmet ålägger samtliga nämnder och styrelser att klarlägga sin egen miljöpåverkan samt beskriva hur den kan minskas i en miljöhandlingsplan.

Miljöprogrammet innehåller sex inriktningsmål och 29 detaljerade delmål som staden ska uppfylla.

De sex inriktningsmålen är:

- Miljöeffektiva transporter
- Giftfria varor och byggnader
- Hållbar energianvändning
- Hållbar användning av mark- och vatten
- Miljöeffektiv avfallshantering
- Sund inomhusmiljö

Trafiknämnden berörs av delmål inom samtliga sex målområden. Nämnden är dessutom uppföljningsansvarig för fem delmål. Uppföljning av delmål samt miljöhandlingsplan sker i nämndens verksamhetsberättelse.

Miljöaspekter av nämndens verksamhet

År 2008 gjordes en miljöutredning där nämndens verksamheter kartlades. Utredningen innehåller en övergripande beskrivning av de aktiviteter som påverkar miljön, identifiering och beskrivning av miljöaspekter och en bedömning av dessa. Vidare ges åtgärdsförslag för att minska verksamhetens miljöbelastning. Störst miljöaspekter bedömdes trafiken ha. I utredningen bedömdes inte miljöaspekter i den interna verksamheten som betydande i jämförelse med de miljöaspekter som är förknippade med nämndens externa verksamheter.

Miljöeffektiva transporter

Trafiken är den verksamhet inom nämndens ansvarsområde som har störst miljöpåverkan. Nämnden bedöms ha viss rådighet över området. Trafikanterna kan visserligen inte styras fullt ut, men nämnden kan sätta ramar och riktlinjer för trafiken för att på så vis exempelvis gynna kollektivtrafik eller cykling. Nämnden kan också minska miljöbelastningen från nämndens egna resor och transporter.

Trafiknämnden har som ansvarig väghållare enligt miljöbalken det juridiska ansvaret för miljöbelastningen orsakad av trafiken. Utsläpp till luft, buller och vatten utgör den kanske tydligaste miljöpåverkan från trafiken.

På flera gator och vägar inom Stockholms län har miljökvalitetsnormerna för luft överskridits (partiklar och kvävedioxider, PM10 och NO₂). Länsstyrelsen i Stockholms län har i samverkan med kommuner i länet, Trafikverket, Trafikförvaltningen och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) tagit fram ett åtgärdsprogram för PM10 och NO₂. Syftet med åtgärdsprogrammet är att klara de miljökvalitetsnormer som finns för luft i Miljöbalken. Stockholms stad och trafikkontoret pekas ut som ansvariga för att finansiera och genomföra vissa av åtgärderna.

Aktiviteter 2015

- I samarbete med Stockholms hamn AB och landstingets trafikförvaltning planera för utökad kollektivtrafik på stadens vatten.
- Under ledning av Stockholms läns landsting delta aktivt i planering för utbyggd tunnelbana till Gullmarsplan, Nacka, Hagastaden och Barkarby.
- Konkretisera åtgärder i Fossilfrihet på väg (SOU 2013:84) om fossiloberoende fordonsflotta till 2030 utifrån Stockholms förutsättningar.
- Bidra till fler busskörfält, bättre trafikövervakning och trafikstyrning. Framkomligheten för stombussarna prioriteras.
- Fortsatt prioritering av parkeringsövervakning längs cykelpendlingsstråk och stombusslinjer.
- Genomföra ett off peak-projekt (Strategisk inriktning för bättre leveranstrafik 2014-2017 åtgärd B).
- I samarbete med servicenämnden och exploateringsnämnden utreda förutsättningarna för

samlastning av stadens egna varuleveranser, med målsättningen att projektet ska vara igång senast 2018.

- Påbörja genomförandet av pilotprojekt för att stärka gångmöjligheter för delar av stråk enligt förslag i "Gångplan för Stockholm".
- Uppföra 2 000 säkra cykelparkeringsplatser under 2015.
- Utbyggnad av cykelnätet enligt cykelplanen.
- Utredda förutsättningarna för cykelgarage i kollektivtrafiknära lägen.
- Utveckla systemet med låncyklar och verka för ett regionalt system för låncyklar.
- Göra en översyn av cykelpendlingsstråket Gullmarsplan - Tegelbacken - Odenplan.
- Göra Swedenborgsgatan, sträckan mellan Mariatorget och fram till Södra station, till gågata på försök under juni-augusti 2015.
- Ta fram en ny parkeringsstrategi som implementeras under 2015 med ett helhetsperspektiv på parkering för en trafikstyrande effekt.
- Utredda möjligheterna för att utveckla en sammanhängande gågata mellan Medborgarplatsen och Norrtull.
- Fortsätta samarbetet med VTI (Statens väg- och transportforskningsinstitut) m.fl. för optimerat vinterunderhåll av cykelbanor.
- Driva godsnätverk (Strategisk inriktning för bättre leveranstrafik 2014-2017 åtgärd H).
- Ta fram ett årligt reinvesteringsprogram för cykel.
- Utföra kontinuerlig beskärning av vegetation runt t.ex. trafikskyltar, belysningsstolpar och signalstolpar för att säkerställa trafiksäkerhet.
- Förnya beläggningen på cykelstråk för 10 mnkr.
- Genomföra särskilda vinterväghållningsinsatser för det 120 km långa cykelpendlingsvägnätet.
- Säkerställa snabba insatser för cyklisters framkomlighet genom mobila cykeljourer.
- Uppföra cykelpumpstationer längs cykelpendlingsstråken.
- Genomföra åtgärder i enlighet med åtgärdsprogram för PM10 och NO2 samt fortsätta att följa och utvärdera teknik och metoder kring åtgärder som kan minska partikel-emissioner.

Giftrika varor och byggnader

Klottersanering är den av nämndens verksamheter som i första hand är förknippad med kemikalieanvändning. I nämndens miljöutredning bedömdes miljöpåverkan som stor, eftersom stora mängder kemikalier hanteras och nämnden har full rådighet över verksamheten. Även i de anläggningsentreprenader som nämnden ansvarar för förekommer ett flertal miljöaspekter. Eftersom nämnden har full rådighet över verksamheten genom hela processen i form av planering, projektering, upphandling, genomförande och uppföljning, har nämnden också möjlighet att påverka ett flertal av miljöaspekterna. Detta kan exempelvis ske genom att ställa särskilda miljökrav i upphandlingsprocessen.

Aktiviteter 2015

- Utveckla nya arbetssätt och metoder för klottersanering.
- Utföra kontroller av entreprenörers kemikalieanvändning vid klottersanering.
- Fortsatt kontroll av hur ställda miljökrav i kontrakt efterlevs.
- Tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla en gemensam modell för upphandling och uppföljning av avtal med entreprenörer.

Hållbar energianvändning

En nulägesbeskrivning av den energiförbrukning som trafiknämndens verksamheter står för togs fram första gången 2007. Mellan 2007 och 2013 har nämnden minskat sin totala energiförbrukning med ca 28 procent, från 95 till 68 GWh.

Belysningen står för tre fjärdedelar av kontorets totala energiförbrukning. Stadens belysning byggs ut hela tiden med flera lampor beroende på bland annat nyexploatering och förtätning av belysning på parkvägar. Idag är den offentliga belysningen trimmad så långt det går ur energieffektiviseringssynpunkt utifrån det material som sitter i anläggningarna. För att ytterligare sänka energiförbrukningen krävs byten till armaturer med mer energieffektiva ljuskällor.

Energiförbrukningen i de tunnlar nämnden ansvarar för utgörs till största del av el till ventilation och belysning. I nämndens ledningstunnlar utgörs förbrukningen dessutom av ett trettiotal grundvattenpumpar och inpasseringssystem. För toaletterna är det belysning, fläktar, varmvatten samt uppvärmd elslinga för snösmältning som står för förbrukningen som i hög grad är

väderberoende. Merparten av alla ytor med markvärme värms med fjärrvärme men det finns också ett tjugotal ytor som värms med elvärme, ofta i samband med trappor. Nämnden har dessutom en mindre anläggning med fjärrkyla.

Aktiviteter 2015

- Bevaka marknaden för nya, mer miljövänliga/energieffektiva asfaltsbeläggningar.
- Fortsatt arbete med energioptimering i kontorets anläggningar.
- Arbeta för att utveckla de gemensamma miljökraven vid upphandling till att även inkludera klimataspekter.
- Anläggningar som byggs nya eller renoveras ska få så låg energiförbrukning som möjligt. Avser pumpar, fläktsystem, markvärmesystem, toaletter, fontäner, hissar & rulltrappor etc.
- Fortsatt utbyte av belysningsarmaturer till energisnålare med ljuskällor utan kvicksilver.

Hållbar användning av mark och vatten

De planer och strategier som nämnden utformar, exempelvis det nya parkprogrammet Park Stockholm, utgör en viktig del i att främja en hållbar användning av mark och vatten. Trafikkontoret deltar även i arbetet med stadens handlingsplan för god vattenkvalitet och framtagande av vägledning till den nya dagvattenstrategin som fullmäktige väntas besluta om under 2015. Handlingsplanen och dagvattenstrategin ger viktiga principer och vägledning för arbetet med hantering av dagvatten och bidrar till att nå stadens mål på området. Andra viktiga delar i en långsiktigt hållbar användning av mark och vatten är de miljökrav som ställs vid upphandling av entreprenader samt att säkra tillgången till kommunaltekniska ytor.

Aktiviteter 2015

- En strategi för framkomliga och attraktiva offentliga rum ska tas fram inom ramen för Framkomlighetsstrategin.
- Tillgången på ytor för kommunalteknisk verksamhet ska säkerställas. En plan för säkra platser för lagring/hantering av snö tas fram.
- Utredda möjliga platser där gröna övergångar i form av ekodukter över vägar och järnvägar kan göras.
- Fortsatt arbete med växtbäddsrenoveringar.
- Ta fram ett uppdaterat mer konkret parkprogram, "Park Stockholm" som komplement till Översiktsplanen.

- Tillsammans med exploateringskontoret, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden ta fram en strategi för ekosystemtjänster och grönytekompensation.
- Genomföra en trädsatsning för fler nya träd och ökat underhåll av befintliga.
- Ta fram en plan för reinvesteringsbehovet i stadens parker med förslag till prioriteringar år 2015.
- Samverka med grannkommuner kring gemensamt markutnyttjande för kommunaltekniska ytor.
- Fortsätta göra Stockholm grönare för en bättre livsmiljö, minskad recipientpåverkan och minskad klimatpåverkan.
- Fortsätta utveckla stadens parker för ett bättre lokalklimat.
- Vid trädplantering och växtbäddsrenoveringar vidta åtgärder för ökad lokal dagvattenhantering.
- Utveckla samarbetet och förtydliga ansvarsfördelningen med SVAB kring dagvattenhanteringen.

Miljöeffektiv avfallshantering

Från den 1 juli 2014 har renhållningsverksamheten bolagiserats och överförs från dåvarande trafik- och renhållningsnämnden till ett nytt bolag inom Stockholm Vattenkoncernen. Därmed har även uppföljningsansvaret för avfallsmålen i miljöprogrammet överförs från trafiknämnden. Nämnden är dock fortfarande berörd av målområdet, främst kopplat till nämndens materialanvändning och uppkomsten av restprodukter. Genom att fokusera på dessa aspekter kan nämnden bidra till målsättningen om en miljöeffektiv avfallshantering.

Aktiviteter 2015

- Tillsammans med stadsdelsnämnder införa källsortering på försök i tre av stadens parker.
- Återvinning av schaktmassor och byggnadsmaterial.

Sund inomhusmiljö

Trafiken är den främsta källan till buller i Stockholm. Nära förknippat med bullerproblematiken är vibrationer. Genom vibrationer kommer stomljud in i bostäder. Vibrationer härrör i första hand från tung trafik. Eftersom trafikkontoret är ansvarig väghållare för stadens vägar hanteras störande buller av trafikkontoret.

Trafikkontoret deltar tillsammans med övriga berörda förvaltningar i en förvaltningsgemensam bullerskyddsgrupp. Gruppen fungerar

som ett samrådsorgan när det avgörs vilka projekt gällande buller som ska prioriteras och sponsras. Genom exempelvis bullerskärmar och fönsterbidrag kan trafikkontoret påverka denna aspekt. Bullerskyddspengar har även använts i vibrationsskyddsarbetet.

Aktiviteter 2015

- Förebygga uppkomsten och minska konsekvenserna av buller och vibrationer.